

izhaja vsak četrtok
in velja s poštno
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Narečnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deložniki katol. ti-
skarskega društva de-
ležajo list brez po-
sobne narečnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesemarni listi debe
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rekopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vretice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 36.

V Mariboru, dne 8. septembra 1898.

Tečaj XXXII.

Kaj pa delate?!

Iz mariborskega predmestja.

Čujte, poslušajte me vi, slovenski stariši, ki pošiljate svoje otroke v nemške šole. Jaz sem že veliko po svetu hodil in marsikaj videl, a nikjer še nisem videl tako žalostnih in neverjetnih prikazni, kakor tam, kjer Slovenci prebivajo, pa imajo vendar samo nemške šole. Tam sem namreč videl stariše, ki svojih otrok ne razumejo in otroke, ki jezika svojih starišev več ne znajo. Kaj tacega zdelo se mi je prej popolnoma nemogoče. Tukaj v mariborskih predmestjih se godijo take neumljive reči. Pa ne samo tukaj, tako je tudi sem ter tje na Koroškem, v nekterih trgih na Goriškem, tudi v Celju, Vitanju, Vojniku, celo v Brezicah, z eno besedo povsod, kjer slovenski otroci v šoli ne slišijo nobene slovenske besede. Ako grejo naši misijonarji med Zamorce, med Kitajce, med divje Indijance in Zulu-Kafre in tam šole ustanovijo, učijo vedno v jeziku tistega ljudstva, h kateremu so prišli. A vse huje se godi našim ubogim slovenskim otrokom, ki hodijo v popolnoma nemške šole. Tam slišijo samo nemščino, ljubi materini jezik, premila slovenščina, njim ne doni nikdar v ušesa.

Ah — kako je to žalostno; a ne samo žalostno, temveč tudi grdo in pogubljivo za stariše in za otroke! Otroci znajo od doma samo svoj materini slovenski jezik. Potem pridejo v šolo, a tam ne slišijo družega, kakor nemščino dan na dan, leto na leto. A kaj se zdaj zgodi? Slovenski jezik sčasoma

pozabijo, nemščine se ne morejo kmalu dosti naučiti, ker je to nemogoče, in potem ne znajo sploh nobenega jezika. Sedaj so tako rekoč psom enaki, ki znajo samo lajati. Ubogi taki otroci! V šoli ne razumejo učitelja, doma pa starišev ne; sploh nikogar več dobro ne razumejo, ne Slovenca, ne Nemca. To je naravnost sramota, ktere stariši ne bi smeli trpeti. Glejte, predragi očetje in matere, tako znorijo, pogubijo in osramotijo čisto nemške šole naše otroke. Najbolj si iz mladostnih dni dete zapomni pobožne, svete molitve, ktere se je učilo od preblage matere. V čisto nemški šoli teh ne sliši več; moliti mora nemške molitve, katerih pa ne razume. In kaj se zopet zgodi? Slovenske molitve, najdražji spomin od svoje matere, je pozabilo, nemških pa ne razume, in ker jih ne razume, jih tudi noče moliti. Tako ne moli nič več, — zna samo kleti, zgubi vero in ne mine dolgo, pa postane iz njega hudodelnik. Glejte toraj, kam pelje samo nemška šola!

Ali ni tako? V mariborskih predmestjih marsikteri stariši svojih otrok ne razumejo; stanujejo pod eno streho, a zrejo eden drugega, kakor bi bili tuji, ki se ne poznajo. Pravega družbinskega življenja ni več. Otrok se odtuji svojim starišem, jih še zaničuje in ne pozna več svojih dolžnosti do njih. Kaj takega se ne godi nikjer na svetu, to je nezaslišano; za to se mi je to tudi od začetka neverjetno zdelo, dokler se nisem sam z lastnimi očmi in ušesi prepričal o tej prežalostni resnici. In o tem se prepriča lahko vsakdo, naj le gre med ljudstvo v takih ubogih siromašnih krajih.

To storijo samo nemške šole, kjer otrok ne sliši nobenega glasu svojega neprecenljivega materinega jezika!

Kaj je pa tukaj storiti? Vsakdo bo rekel, šole je treba tako spremeniti, da bodo slovenski otroci, katerih je na stotine, se poučevali tudi v svojem materinem jeziku. Kjer prebivajo Slovenci z Nemci skupno, treba je, da se privadijo tudi nekoliko nemškemu jeziku, to je koristno. A nikdar ne smemo pozabiti, da je začetni pouk mogoč samo v materinem jeziku, drugači ne gre, je vse zastoj. Ako otrok slovenskih starišev posluša samo nemški pouk, potem se sploh ničesar ne uči, potem še vse ono, kar je od doma znal, pozabi in postane bolj neveden, kakor je prej bil; še svojih starišev več ne razume. To je pa vendar vrhunec vse neumnosti v odgoji otrok!

Zato morate vi, ljubi stariši! v takih krajih misliti, kako si bo treba pomagati in rešiti svojo čast ter blagor svojih otrok. — Treba je zahtevati šole, v katerih se ne poučuje samo v nemškem jeziku, temveč tudi v slovenskem. Potem se bojo vaši otroci lahko naučili vsega, kar njim je za življenje potrebno; znali bojo govoriti in pisati v svojem materinem jeziku, naučili se bojo pa tudi lahko toliko nemškega jezika, kolikor njim ga je treba v življenju. Vaši otroci so že od rojstva zelo nadarjeni, treba njim je le dobrega in pametnega pouka. Dokler pa v šoli svojih svetih pravic ne dosežete, morate vi sami doma popraviti, česar šola vašim otrokom ne podaja. Govorite marljivo s svojimi otroci

Listek.

Maron, mladi spoznovalec z Libanona.

(Povest. — Prevel A. J.)

(Dalje.)

Druzi si niso upali blizu hiš, pa vendar je marsikateri padel zadet od maronitske krogelje. Turški poveljnik ni držal svoje obljube, temveč je imel svoje vojake doma ter prepustil kristjane lastni usodi. Osem ur je trajal hud boj, ne da bi bili Druzi kaj dosegli. Le nekaj posameznih hiš je zgorelo. Na večer pa se je umaknil sovražnik.

Drugo jutro so Maroniti pričakovali zopet napad. Namesto Druzov je prišel nek podpaša s 500 turškimi vojaki iz Bejruta, da bi, kakor je pravil, branil kristjane. Ta povabi vodje Maronitov in Druzov na posvetovanje, pri katerem se sklene mir. Druzi obljubijo oditi, ako kristjani odložijo orožje in je izročijo podpaši. Žalibog se dado Maroniti premotiti, da izročijo vse puške zvitim Turkom. Zdaj so bili brez orožja in brez vse moči. Druzi sicer odrinejo, pa le zato, da bi napadli in oblegali mesto Zale.

Štirinajst dni je bilo okrog Deir el Kamarara vse mirno. Pa iz Bejruta je prišlo več

poslancev, ki so predstojnika opominjali na pretečo nevarnost in mu svetovali, naj pride s kristjani v Bejrut, kjer jih bodo varovale ladije evropskih držav. Več sto družin je sledilo temu nasvetu in je po noči odšlo v gore ali v Bejrut. Tudi udova bi bila rada bežala s svojima otrokoma. A bila je še preslaba za dolgo pot. Veliko veselje pa je udovi, Maronu in Juditi napravil Ali, ki se je dal v resnicah sv. vere poučiti in krstiti.

Pri sv. krstu je prejel ime Jožef. Maron mu je bil krstni boter. V svojem življenju še ni bil nikdar tako srečen, kakor na dan sv. krsta. V veliki radosti svoji je rekel Maronovi materi: «Pred krstom sem veroval, da je Vaša vera prava, zdaj pa to tudi občutim.»

Na to se je skrbno pripravljal na prvo sv. obhajilo. Tisti dan pa, ko je prijel svojega Zveličarja in se s svojimi znanci razgovarjal, kako hoče zdaj z njimi začeti novo krščansko življenje, se naenkrat raznese po ulicah grozna novica: «Druzi gredo!» In res je bilo. 5000 teh krvooločnih paganov je napadlo Deir el Kamar, in predno so se kristjani mogli postaviti v bran, jih je že več sto Druzov pridrla v predmestne hiše, kjer so brez usmiljenja ropali in morili. 2000 kristjanov je bežalo k turški vojašnici in več sto jih je prišlo z Biharo Suso pred poveljnikovo palačo. Nezvesti Turčin jih sicer

spusti na dvorišče, a za njimi da zakleniti vrata ter izroči nesrečneže Turkom in Druzom, ki jih do zadnjega pokolejo. Tudi naši ubežniki so zapustili predstojnikovo hišo. Pa udova je še bila zelo slaba, zato so mogli le prav počasi bežati na drugo stran mesta, kjer je stal bejrutski podpaša s svojimi vojaki. Na to stran se je pomikalo kakih 1500 maronitov. V sredini teh ubogih žrtev je bila tudi naša udova, katero so peljali njeni otroci. Na kraju mesta so dospeli ti nesrečneži do močno obzidane palače neke imenitne družke kneginje, ki je s svojim otrokom slo-nela ob oknu in gledala na stokajoče maronitske žene in otroke.

Krasno je bila nališpana, kakor za kako slovesnost. Lesketala se je v zlatu in dragih kamenih. In tako je stala ob oknu ter gledala pol ponosno, pol sočutno na tarnajoče množice. Kristjani so prosé vzdigovali roke proti njej in prosili, da jih spusti na dvorišče in vsprejme v varno zavetje. Ko pa kneginja resno in žalostno odmaje z glavo, prime divja jeza nekatere Maronite. Dva sta še imela svoje puške seboj in sta takoj pomerila na kneginjo, da bi njo in njenega otroka pokončala. Ona to videvša v strahu zaupije in hoče otroka spraviti z okna. Pa vse to bi jih ne bilo rešilo smrti, ako bi Maron ne bil zapazil namena obupanih Maronitov. On

samo slovensko, nemškega itak v šoli še preveč slišijo. Podajte njim slovenske knjige; učite jih slovenski brati in pisati, da bodo vsaj to znali. Brez vaše pomoči se še tega ne bojo naučili. Pa berite z njimi lepo in marljivo slovenske knjige, postavim knjige družbe sv. Mohorja, v katerih je toliko lepega berila. Otroci vam bojo za to nekdanj hvaležni, blagoslavljali vas bojo in molili za vas, ako njim pa tega ne storite, vas ne bojo niti razumeli, — kar se sedaj, žali Bog! godi, — pozabili vas bojo in v tujem jeziku bojo preklinjali vas in vaš ljubi rodni jezik.

Ne zanemarjajte torej pametne odgoje svojih otrok, prizadevajte si, da boste pridobili sčasoma vsaj dvojezične šole, kjer se bojo vaši otroci dobro priučili slovenskemu in nemškemu jeziku!

Za vselej pa proč s samo nemškimi šolami, kjer se vaši otroci ničesar ne naučijo, tiste niso za vaše otroke! Vaš prijatelj.

Delo in vera Kristusova.

Ako si dandanes ogledamo prebivalstvo posebno po mestih, vidimo, da je razdeljeno v dva nasprotna tabora. Na eni strani kraljuje denar, na drugi siromaštvo. Tukaj se mastijo pri trgovinskih in obrtnih podjetjih bogataši, tamkaj stoka ubogi delavec brez vsakega upanja, da bi mogel z delom svojih pridnih rok priti polagoma do boljšega stanja. Kaj je temu uzrok?

Več kaj je temu krivo. Zdaj hočemo preudariti le en nedostatek sedanjega časa. Delo je izgubilo svojo pravo vrednost. Delavec je izgubil svojo veljavo. Take razmere so bile tudi pred Kristusom med paganskimi narodi. Takrat so bogataši neusmiljeno ravnali s svojimi podložniki. Malo mogočnežev in velikašev je hotelo uživati zemeljske dobrote brezmerno razkošno, vse druge pa so tlačili in jim nalagali težka bremena.

Delo je bilo le za sužnje, bogatašem se je zdelo nečastno. Ker dela niso cenili, kakor se spodobi, jim tudi za delavce ni bilo mnogo mar. Delavec jim je bil le nekako orodje, ki premožnim kupiči blago in bogastvo za njihov užitek. Sočutja, ljubezni do ubogega delavca niso poznali in so živinsko z njim ravnali.

Kakor se je delavskim stanovom takrat godilo, taka usoda jih je tudi posebno po tovarnah dandanes zadela. Kako neki to? Zdaj vendar živimo v krščanski dobi in ne več v poganski!

Res je, da živimo v krščanski dobi, pa mnogo, mnogo ljudi ne živi po veri Kristusovi, ampak popolnoma pagansko. Zaradi

tega tedaj brezverni bogataši delavca dostikrat tako nekrščansko izkoriščajo. Le kjer vlada vera Kristusova, tam je delavec v časti, kjer se krščansko živi, tam tudi obupnega siromaštva ni.

Kristus, Sin božji pride na svet. On se ne oblači v škrlat, si ne izvoli z zlatom okrašenega stanovanja bogatih plemenitašev za svoje prebivališče. Revna delavska hišica mu je ljubša. Do svojega tridesetega leta se živi z rokodelstvom. Kako lepo nam pač kaže, da Bog ne gleda na bogate hiše, na premoženje, ampak mnogo bolj na delavne, poštene ljudi. Človek je vstvarjen za delo, kakor ptica za letanje. «V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh» je izrek božje volje od začetka sveta, ki velja za vesoljno človeštvo. Ta izrek kaznujočega sodnika je pa tudi ob enem veliki blagoslov neskončno usmiljenega pravega Boga.

Kristjan ve, da je delo potrebno za telesno zdravje, za dolgo življenje. Voda, ki dolgo časa stoji, se kmalu vsmrdi. Človek brez dela, bo kmalu brez jela. Z delom se pripravlja na večni, srečni počitek po smrti. To ga tolaži, to ga krepi in stori stanovitnega v raznih težavah. Brezvercu pa delo življenje greni, ker misli, da le zato živi, da nekaj časa v pijanosti, požrečnosti, nečistosti samotari, potem se pa zvrne kakor neumna žival v hladno zemljo.

Delodajalcem in posestnikom zabičuje krščanska vera imenitne dolžnosti: Ne imej in ne ravnaj z delavci kakor s sužnji, spoštuj njih osebno vrednost, ki je toliko večja, ker so kristjani! Rokodelstvo in delo ne ponižuje, zato vsak, ki pametno in krščansko misli, prišteva delavcem v čast, da si samostojno z mnogimi težavami in trudi ohranjujejo svoje življenje. Nečastno pa in nedostojno je, ljudi izsesavati samo v lastno korist in jih le toliko ceniti, kolikor je vredna njih delavska moč.» (Leon XIII.)

Nadalje cerkev Kristusova kliče gospodarjem: «Ozirajte se tudi na duševni blagor in verske potrebe delavcev. Dolžni ste, dovoliti časa za bogoslužne vaje. Vi ste dolžni pri delu odstraniti vse, kar bi delavce zapeljevalo in jim nastavljalno npravne nevarnosti. Ne zatirajte v delavcih skrbnosti za domačo hišo in za varčnost; krivično je nakladati delavcem več dela, kakor ga premorejo njih moči ali zahtevati od njih opravil, ki niso primerna njih starosti in njih spolu. Vsakemu svoje!» (Leon XIII.)

Le krščanstvo sprejema delavce v svoje varstvo, le krščanstvo ima pripomočke, da poravna velikanski prepad med bogataši in revnimi delavci. Zakaj pa tega hitro ne stori?

— Le počasi! Cerkev nima prostih rok. Papeža so prostožidarji oropali vseh dežel, da zdaj od miloščine dobrih kristjanov živi kakor jetnik v svojem poslopju. Krščanstvu nasprotno postave v vseh državah kratijo katoliški veri njeno prostost. Šolske postave odgojujejo mladino za brezverstvo ali vsaj versko malobrižnost. Od Judov navdahnjeni časopisi zapeljujejo gospodarje in delavce. Zato le na noge katoličani! Treba nam je odločno katoliških poslancev, ki bodo skrbeli za pravične postave, treba je odločno versko mislečega učiteljstva, treba je denarno in pismeno podpirati katoliške časopise. Storimo vsak po svoji moči in položimo z odločnim delovanjem temelj boljše bodočnosti!

Naše višje šole.

III.

Kar smo pisali o ptujskem in ljubenskem gimnaziju, se je uresničilo; prvi ostane deželni, drugega je prevzela država. Ptujski gimnazij bode torej zares nemška trdnjava, in vojake za njo bi naj dajali slovenski stariši Spodnjega Štajarja, vzlasti ptujskega okraja. Vpisovanje v ta gimnazij je uže razglašeno; stariši, pozor!

Preidimo na realke, katerih tudi nimamo niti jedne, še vsporednice ne. Z realkami se naš narod doslej ni hotel sprijazniti in sledil je le zdravemu čutu. Kajti realke res niso tako uravnane, da bi se mogel njih upliv na vzgojo imenovati dobrodejen. Prvič je veronauk v njih potisnjen za peč; po 2 uri v prvih 4 letih, v zadnjih 3 pa nič. Fantje raditega ta predmet uže v spodnjih razredih zaničujejo in zasmehujejo tudi verske vaje; skratka goji se brezverstvo. Drugič uči se po realkah premalo takih predmetov, po kojih se lahko upliva na srce, naopak pa se nagromaduje ogromno tvarine, ki se naj stlači v glavo; torej vse za glavo, nič za srce. Zraven tega pa še ni veronauka! To mora delati brezsrčne, ohole in brezbožne ljudi, ki na vero in Boga pogledujejo le zaničljivo. —

In tretjič se goji po realkah odločno liberalno nemški ali židovsko prusaški duh. Učenci so večidelj sinovi židov in prusakov, oziroma liberalnih Nemcev. Realke so oni vrt, v kojem se goji mladi liberalni in prusaški zarod, da se prav ojači ter more kedaj služiti kot trden steber. V realko torej otroka pošiljati bi nikakor ne mogli svetovati.

Ali da pa začenjamo svoje sinove pošiljati tudi v realke, je za razvoj našega naroda tako potrebno, kakor za življenje zrak.

spusti svojo mater, in skoči k možema ter z močno pestjo odbije puške, da krogle niso zadele. Seveda je bil zdaj Maron sam v nevarnosti, da ga razjarjena Maronita pobijeta. Pa on srčno vstopi pred nje pričakovaje smrtne udarca. Zdajci pristopi njegova mati in pravi besnima Maronitoma: «Ali hočeta z umorom na vesti stopiti pred božjo sodbo? Umorite poprej mene, jaz sem njegova mati?»

Moža postane sram, tako da pobesita oči in proč vržeta svoje puške rekoč: «Prav imate. Mi smo tako čisto gotovo zgubljeni!» Kneginja pa, ki je vse to opazovala, pravi začudena sama pri sebi:

«Čudno, krščanski mladenič me je rešil. Rada bi mu zato rešila življenje, ako bi bilo mogoče.» Hotela je zdaj Marona in njegovo mater nazaj poklicati in v svojo hišo vsprejeti. A bilo je prepozno, ker so se ubežniki že pomikali skoz mestna vrata.

Kake četrt ure so branile in zakrivale nesrečnežne vrtno ograje. Nekateri so že celo upali, da bodo ušli preteči smrti, ko jim naenkrat zastavi pot krdelo turških vojakov. Turški častniki tirjajo od kristjanov, da se udajo in jim izročijo vse orožje, potem jih bodo branili. Kristjani videvši, da od vseh strani obdani od sovražnika, se res udajo in izpolnijo zahtevo Turkov. Komaj pa so to storili, krvoločni Turčini pokličejo Druze in

jim izročijo kristjane. Druzi se vržejo na uboge kristjane ter jih neusmiljeno more z meči in bodali. Bilo je grozno klanje. Možje, žene in otroci so popadali na kolena ter med groznim vpitjem vzdigovali roke proti nebesom. Pa nobena prošnja ne omehča Druzom srca. Oni morijo, dokler jim roke ne otrpejo, turški vojaki pa so hladnokrvno gledali smrtne bolečine umirajočih. V sredini med nakupičenimi mrličji in umirajočimi je klečala naša udova, naslonjena na Marona in Judito. Ali pa je zdaj molil, zdaj zopet stiskal pesti in se grozil okrutnim morilcem. Okoli naših ubežnikov je že ležalo 1500 Maronitov. Nazadnje pridrvijo okrutni morilci prek mrličev, da bi pomorili še naše ubežnike. Pa Ali se vstopi pred Druze in zakriči: «Stojte! Ne dotakniti se jih! Ta žena in njen sin sta rešila življenje vaši kneginji, ki stanuje v oni-le palači. Ne umorite torej svojih lastnih dobrotnikov!» Začudeni odstopijo krvoločni Druzi in vprašajo: «Vi torej niste kristjani?»

«Pač, mi smo kristjani,» zakliče Maron, »in kot kristjani hočemo umreti!»

«Potem pa tudi to ni res, kar ta-le pravi,» reče nek Druz.

«Pač — to je resnica,» je ječal umirajoč Maronit, ki je ležal v svoji krvi na tleh. «Jaz sem hotel Vašo kneginjo iz mašče-

vanja ustreliti; Maron pa mi je to zabranil.» «Umri torej, prokleti krščen pes!» reče Druz in porine umirajočemu bodalo v srce.

«Ti pa,» pravi drug Druz, «zapusti svojo krščansko vero in postani mohamedan. Potem bomo tebi in tem-le prizanesli.»

«Jaz nikdar nočem postati mohamedan!» odgovori odločno Maron.

«Ti nočeš?» kričijo Druzi. «Potem pa hočemo Tvojo mater in sestro pred teboj počasi mučiti in umoriti.» Na to zgrabijo staro ženo in Judito za lase, ju vržejo ob tla, zavijajo svoja bodala in rečejo Maronu:

«Govori: Mohamed in Hakem, prava preroka božja, naj bodeta češčena. Drugače zabodemo tvojo mater in sestro.»

Udova pa še zbere zadnje moči, se obrne proti Maronu in pravi s slabim glasom: «Moj sin, ne reči tega: Ozri se proti nebesom, kamor gremo in bodi srčen!»

Maron se strese od žalosti in sočutja, ko vidi pred seboj mater in sestro v rokah okrutnih Druzov. Nobena beseda ne pride iz njegovih ust, kakor kratka molitvica: «Jezus in Marija, pomagajta mi!» To je bil strašen boj za njegovo mlado srce. — Pa, ko zapré očesi, da bi ne videl umirati matere in sestre v grozovitih rokah krvoločnih mohamedanov, mu Bog nenadoma pošlje pomoč.

(Dalje prihodnjic.)

Kje hočemo Slovenci drugače dobiti svojih inženjerjev, stavbinskih mojstrov, geometrov, mašinstov, kemikov, višje izobraženih trgovcev itd. itd. Cela dolga vrsta stanov je, za katere se more pripravljati le po realkah. In dokler v teh stanovah ne bomo imeli svojih ljudi, ni govornice o pravem to je neodvisnem, samostalnem narodnem življenju. Doslej zavzemajo na naši zemlji vsa ta mesta Nemci. Kdor se hoče pripraviti za kako večje obrtno podjetje, mora začeti z realko. Pošlji sina vanjo, v par letih se ti je izneveril, iz poštenega Slovenca je postal najhujši prusak, in veliko podjetje vrlega slovenskega očeta ne pride v roke Slovincu, ampak Nemcu prusaku. Večidel narodnega imetka je pri Nemcih v rokah istih, ki so nekaj hodili v realko; in tako bi tudi pri Slovencih glede na občni sedanji družabni položaj moralo biti. Zato pa: dokler Slovenci ne bomo imeli svoje realke, ne bomo prišli do blagostanja in ne do samostalnosti. Dandanes narod ne more biti brez realke; narod, kojemu se pridružuje, je obsojen na smrt.

Realke nam je torej treba, kakor zraka; zato jo moramo zahtevati. Vlada nam jo mora dati, če vedno in vedno odločno zahtevamo; saj plačujemo davek. Sedaj plačujemo štajarskim Nemcem tri realke; dve v Gradci, jedno v Mariboru, sami pa ginevamo zraven ogromnega bogastva Nemcev, ki si ga kopičijo s pomočjo naših realk. Mi moramo imeti svojo slovensko realko, ali v njej mora veronauku biti odmerjeno častno mesto, da bode šola za dušo zdrava. Vere mi Slovenci ne maramo pustiti, ker vemo, da je narod, ki je izgubil vero, sam izgubljen.

Sorodne z realkami so meščanske šole. V svrhu splošne izobrazbe navadnega mestnega obrtnika je ni boljše šole od meščanske, ki se pohaja od 11. do 14. leta. Ko je fant tako šolo dovršil, je ravno dosti star in najbolje pripravljen, da vstopi pri kakem mojstru. V meščanskih šolah tudi ni šolnine in so knjige precej po ceni; zaradi tega je lahko obiskujejo tudi najrevnejši. Po štajarskih mestih in tudi po nekaterih trgih imajo uže povsod meščanske šole, in oni dečki, ki ne pojdejo ali v gimnazije ali v realke, učijo se zadnja tri leta v meščanskih šolah. Nemci si za svojo lastno izobrazbo uže vedó skrbeti. Če se ne motimo, imamo na Štajarskem 19 meščanskih šol; vse so nemške, torej vse za Nemce, ali k vsaki plačujemo mi tretjino. Slovenci pa sploh na vsem ozemlju nimamo niti jedne meščanske šole. Kako bi mogel potem naš obrtnik z nemškimi tekmoovati? Na naši lastni zemlji bodo sčasoma nemški obrtniki naše do zadnjega izpodrinili. Drugače ne more biti; kajti kdor je izobraženejši, je močnejši.

Torej tudi do meščanskih šol moramo Slovenci priti; to brezpogojno zahteva narodna politika, ki skrbi za narodni obstanek.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

D u n a j. Na dan 26. septembra je sklican državni zbor k novemu zasedanju. Listi poročajo, da hoče še enkrat ministerski predsednik grof Thun ponuditi poslancem priložnost, da se poprimejo resnega dela. Toda ako se ne zgodi kak čudež, že danes lahko rečemo, da tudi v bodočem zasedanju državni zbor ne bode ničesar storil. Nemci uvidevajo, da se Slovani odločno zavedajo svoje naloge in svojega števila v Avstriji in to jih peče. Zato pa ropotajo toliko, da bi sedanji slovanski večini preprečili vsako delovanje v blagor avstrijskih narodov. Vlada pa se boji nemških ropotačev, a nasproti Slovanom si več ne upa vladati. Zato pa v notranji politiki ne pridemo naprej.

Štajersko. Baron Rokitsky, ki spravlja nemške kmete pod tvrdo krščan-

stva in nemštva v liberalno-nacionalni tabor, neumorno prireja shode, ter ljudstvu razklada načela svoje stranke. Žalostno je, da se nemška konzervativna stranka njegovemu rovanju ne ustavi z odločnim protiagitiranjem. Če se roke križem držijo, mora vsaka stranka propasti. Načela, tudi ako so dobra in vzvišena, se ne zagovarjajo sama, ampak potrebujejo delavnih in neustrašljivih zagovornikov.

Primorsko. V Trstu si pridobiva nemščina z vsakim dnevom več veljave. Ni čudo. Novi tržaški namestnik grof Goess je Nmec, novoimenovani svetnik v namestništvu Schwarz je Nmec in novi finančni ravnatelj v Trstu pl. Zimmermann je tudi Nmec. In Nemci kričijo, da jih Thunovo ministerstvo zatira!

Vnanje države.

H o l a n d s k o. Dne 31. avg. je na Holandskem zasedla kraljevi prestol kraljica Viljemina. Dosedaj je vladala namesto nje, ker je bila še mladoletna, njena mati Ema. Holanci zatrjujejo, da ima mlada kraljica blago in plemenito srce.

R u s k o. Carjevega predloga, naj se vlade posvetujejo o razoroženju, niso vse velevlasti vsprejele z enakim veseljem. Posebno Francozje pravijo, da bi se ne mogli sprijazniti s trajnim mirom, dokler se jim ne vrne Alzacija in Lotrinško. Te dve deželi sta jim bili po Bismarku ugrabljeni l. 1870. Francozi pa še upajo, da bosta imenovani deželi zopet prišli pod francosko vlado.

Afrika. Angleži so pri mestu Omdurman premagali Madiste. S tem činom je madistično kraljestvo uničeno in Sudan leži zopet ob nogah Angležev. Madisti so se branili z nepopisno navdušenostjo. Kalif sam, Abdulala je zapovedoval madistične čete. A moral se je udati premoči in urejenemu postopanju angleških vojakov.

Cerkvene zadeve.

25letnica mašništva.

Iz Vidma ob Savi.

»Veselite se v Gospodu; še rečem, veselite se«. Filip. 4, 4. Te besede sv. apostola Pavla veljajo tudi vsem vam, predragi Videmčani, ker letos vas je doletela čast, zavoljo katere vas zavida marsikatera druga fara naše lepe lavantinske vladikovine. Ni še 4 tedne tega, kar so bivali med vami milostljivi knez in škof, naš ljubi vladika, ki so vaši mladini delili zakrament sv. birme. Ti dnevi bodo ostali v vaših, kakor v srcih vaših otrok neizbrisljivi. Pa še neka izvanredna sreča vas je doletela iste dni. Med vami so prebivali nekaj ur tudi ljubljanski knez in škof. Torej v eni fari dva škofa skupaj. To se zgodi le redko kedaj ali nikoli. Dne 30. avgusta pa že drugo veselje!

Častiti gospodje duhovniki, ki so bili leta 1873 posvečeni, izvolili so si krasno dekanijsko cerkev na Vidmu, da tam obhajajo 25letnico mašniškega posvečevanja. Kako navdušeno je bilo ljudstvo za to slavnost, se razvidi iz tega, da je vzlje izrečene prepovedi v nedeljo raz prižnico, naj se cela slovesnost opravi bolj priprosto, že začelo v ponedeljek zjutraj ob 5. uri kinčati novo cerkev in prijazni farovž, da bi vsprejem č. gg. jubilarov bil tem sijajnejši. Pa to še ni vse. Iz pozitivnega vira je piscu teh vrstic znano, da je verno videmsko ljudstvo na dan slavnosti tudi molilo rožne vence za č. gg. gospodje jubilate. Tako vdano je ljudstvo tukaj duhovnikom.

V ponedeljek zvečer so bili že skoraj vsi č. gg. jubilarntje zbrani na Vidmu. V mraku gredo še skupaj v cerkev, da počaste v tabernakeljnu Kristusa, kralja neba in zem-

lje, katerega služabniki so oni. K slavnosti pa so prišli: gosp. kanonik dr. Ivan Mlakar, konzistorijalni svetnik, profesor bogoslovja in ravnatelj dijaškega semenišča v Mariboru; č. gg. Henrik Verk, duhovni svetovalec, župnik in dekan na Vidmu; Jožef Kralj, duhovni svetovalec, župnik in dekan završki; Martin Jurkovič, župnik od sv. Petra pri Mariboru; Janez Prešern, župnik v Koprivnici; Anton Ribar, župnik od sv. Vida pri Planini; Anton Fischer, župnik v Dolu, Matija Frece, župnik na Belihvodah in Jurij Vtičar, župnik na Preborjih, vseh skupaj torej devet. Trije č. gg. kolegi so bili zadržani, trije pa že vživajo, kakor upamo večno veselje. Za te tri, kakor tudi za vmrle gg. profesorje, kateri so č. gg. jubilate v bogoslovju poučevali in za rajnega kneza in škofa Maksimilijana, kateri so jim podelili sv. mašnikovo posvečevanje, je služil č. g. dekan Jožef Kralj ob 8. uri asistiranje č. sv. mašo.

Prava slovesnost se je začela ob 9. uri. V tem času so se č. gg. jubilarntje podali v procesiji iz farovža v prostorno, pa skoraj polno cerkev. V slavnostnem govoru, katerega je prevzel č. g. župnik Prešern, je govornik na kratko omenil dogodke pretečenih 25 let, navduševal svoje kolege še k nadaljnemu vstrajnemu delovanju na duhovnem polju ter dokončal svoj jedrnat govor z molitvijo do ljubega Jezusa, da bi podpiral vsakega v svojem delovanju in bil enkrat vsem mil sodnik.

Sv. mašo pa je služil z obilno asistenco vlč. g. kanonik dr. Mlakar, katero je sklenil z zahvalno pesmijo. Kakor je gromečo pokanje že prejšnji večer naznanjalo lepo slavnost, tako so se topiči oglašali še celo dopolne drugega dne in popoldne do večera, ko so č. gg. jubilarntje zapuščali videmsko faro.

Pri napolitnici se je vlč. g. kanonik dr. Mlakar, ki je bil tako rekoč duša in vodja cele slavnosti, v lepem govoru spominjal sv. Očeta, našega milostljivega kneza in škofa Mihaela, kateri bodo tudi čez 2 leti jubilar, potem našega priljubljenega in modrega vladarja Franca Jožefa, napil pa je tudi gostoljubnemu č. g. dekanu H. Verku, ter vsem svojim kolegom.

Na zadnje naj še omenim, da se je slavnostni g. govornik v cerkvi spominjal tudi blagega stolnega prošta, Ignaca Orožena, ki že štejejo čez 80 let, nekdanjega svojega dušnega voditelja, potem konzistorijalnega svetnika, stolnega župnika in dekana Jakoba Bohinca, kot svojega špirituala in še živih gg. profesorjev, za katere je potem pri slovesni sv. maši prosilo Boga navzoče ljudstvo in č. gg. jubilarntje.

Popoldne z vlakom je vesela družba že odšla, da se zopet vsi podajo na delo, za katero jih je č. g. slavnostni govornik zjutraj tako navduševal.

Častiti gg. jubilarntje, vem, da ste se prepričali, kako verno in duhovnikom vdano ljudstvo je pri nas. To ste izrazili tudi s tem, da ste pred odhodom naročili, naj se v nedeljo raz prižnico oznani, da boste pri sv. maši molili za vse, kateri koli so se vdeležili te cerkvene slavnosti. Mi pa vas prosimo eno, ako vam ljubi Bog dopusti, za kar hočemo k njemu moliti — ako boste še obhajali 50letnico, zberite si za vašo slavnost zopet našo krasno cerkev. Seveda prišli boste vsi kot sivi starčeki, pa vsprejem bo veliko veselejši in sijajnejši, kakor je bil letos.

Da ste nas Videmčane s to slavnostjo počastili, se vam zahvaljujemo vsem č. gg. jubilarantom skupaj, posebno pa slavnostnemu pridigarju č. g. Janezu Prešernu, ljubeznivemu domačemu dekanu č. g. Henriku Verku, najbolj pa veleučnemu g. kanoniku dr. Janezu Mlakarju, kateri je s svojim prihodom to slavnost najbolj povzdignil. Dan 30. avgusta pa bo ostal kakor vam č. gg. jubilarntje, tako tudi nam nepozabljiv.

Gospodarske stvari.

Opazka o pripravljanju sadjevca ali tolkle.

Ker je sedaj baš čas, ko se začenja tolkla delati, najdejo naj še moje besede v «Slov. Gospodarju» primeren prostor. Doma sem iz Slov. goric in v mladih letih ne vem kolikokrat ali očetu pomagal toklo delati, ali pa jo sam delal; torej vem, kako se v teh krajih pripravlja. Tekom let pa me je osoda zanesla na Koroško in me po mesec dni puščala ondi, kjer sem se kaj rad potikal po kmečkih hišah. Tukaj se je navadno ponujal sadjevec, ali reči moram, kjer sem ga pil, bil je izvrsten, tako dober, da ga na Štajerskem še nisem pil takšnega. Ali je bil mlad, ali star, vsak je bil čist in blagega in plemenitega okusa kakor vino. Sicer pa je koroški sadjevec tako na glasu, da mi ni še treba zatrvjavati, da je bil dober. Na Štajerskem ni nikjer niti približno takega sadjevca kakor na Koroškem povsod! To je v meni vzbudilo radovednost, zakaj je koroški sadjevec tako izvrsten. Videl sem, da imajo iste sadne vrste, kakor pri nas; torej more vzrok biti le v našem pripravljanju. In prašal vsem tega in onega kmeta, kako dela tolklo, prašal sem jih gotovo dvajset, in vsi so mi jednako odgovorili. Rekli so: «Mi čakamo, da je sadje popolnoma zrelo; takšno pobere, a vse, kar je gnilo izločimo, kajti sadje za tolklo mora biti zdravo. Kar je gnilo, ali nekoliko gnilo, dajemo svinjam. Zdravo sadje stolčemo in iztisnemo. Vode ne sme niti kapljice zraven priti. Nato sode tako napolnimo tako, da mošt pri vretju lahko drože izmeče. Ko je sod malo navan, zopet dolijemo, in to tako dolgo, dokler mošt vre in se vse nesnage ne iznebi; konečno se pretoči v dobre sode. Med letom je le treba pridno gledati, da sodje niso navani in mošt po dvakrat pretočiti.

To postopanje je naravno in tako priprosto in pametno, kakor le kaj. Tako tudi na Štajerskem vsak lahko dela, če hoče, in imel bode izvrsten sadjevec. Gotovo je, da imajo pri nas na Štajerskem za pridelovanje dobrega sadjevca premalo skrbi. Nekdaj je bilo tukaj vina po nekod skoro več nego vode, in ljudje so tolklo zaničevali. Če se je delavec v vinogradu ali kje bodi prinesla za žejo tolkla, je vrč ostal poln, in drugi dan niso več prišli, pač pa te raztrobili kot skopuha. Tedaj ko ljudje za tolklo niso marali, se tudi ni nikdo potrudil, da bi dobro tolklo naredil. Sedaj pa je vse drugače. Med tem je Bog ljudi naučil, tolklo piti, in ta jim gre sedaj bolj v slast, nego svoje dni vino. Znano je, da je delavec težko dobiti; ali če delavske pomoči prosi gospodar, o kojem se ve, da ima tolklo, se mu delavec sladko namuzne ter rad oblubi. Torej ljudje sedaj znajo tolklo piti, ali bogme, ne znajo je delati. Delajo jo po stari nemarni navadi, in tolkla je neprijetnega okusa, kalna in se ne drži dolgo.

Izkustvo je zanesljiva učiteljica; ubogajmo jo, kadar nam je v gotovo korist!

Sejmi. Dne 10. sept. pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, v Rušah, Poljčanah, Mariboru. Dne 12. v Šmarju pri Jelšah, Loki, v Šent Petru pri Gornji Radgoni, v Rušah. Dne 14. v Ivniku, Rogatcu, pri Sv. Ani na Krembergu, v Imenem. Dne 15. v Arnožu, v Turniščah, Dobovi in Stolah. Dne 17. v Poljčanah, v Brežičah.

Dopisi.

Z Murskega polja. (K shodu slovenskih visokošolcev.) Ni me kmalu kateri spis napolnil s tako žalostjo, kakor zadnji: «Nadobudna mladež!» Tako se mi krči srce, da komaj pišem. Ženi svojji še praviti nočem, kaj me skeli, jokala bi se

noč in dan. Kajti sama imava dečka v gimnaziji, daleč od doma, in le malokedaj prideva do njega, on malokedaj do nas. V počitnicah seveda pride domov, ali tedaj se s tovariši rad razvedruje, česar mu ni braniti. Odkar je od doma, živi pod vplivom tujih ljudi. To je hudo, zelo hudo za stariše, ki jim je vzgoja otrokova mar. Najbolje sem se bal, da dečko v mestu izgubi vero, tisto vero, katero sem mu doma tako varoval, da bi raje vedel, da bi mi toča vse pobila, ali da bi mi hiša zgorela, ali da bi mi dečko umrl, nego pa da mi začne zaničevati, kar je sveto nam doma, ali da mi začne dvomiti nad tem, kar nas uči sv. cerkev. In sedaj sem se prepričal, da moj strah ni bil prazen. Mladeniči, ki pravijo: «Mi krščanske podlage nočemo!» in so stari 19 let ali nekaj prek, taki mladeniči gotovo uže na gimnaziji niso bili v dobri koži; in v takih družtvu prihaja mi dečko. Sicer pa je mladenič, ki je navedene besede izustil in so oni, ki so mu navdušeno pritrjevali, Slovenci, torej bržkone sinovi pobožnih starišev. Ravno takšen utegne moj dečko postati. Toliko se trudim, toliko si odtrgujem, in na zadnje izgubi vero in bode nezadovoljen. Bože moj!

Ne zamerite g. urednik, da čutim v prvi vrsti kot oče; ali gotovo čutim bolest tudi kot narodnjak. V razumnistvo stavimo mi, ki se po ves dan ubijamo po polju, vso nado na boljšo bodočnost. Ali do takega razumnistva, ki je uže v nežni dobi zastrupljeno po nevernosti, jaz nimam zaupanja, nimajo pa ga tudi moji sosede, kolikor jih poznam. Kajti, kdor nima vere, na tega se ni zanašati; kdor ima srce, da zaničuje, kar je najdražje materi in očetu, ta je slab človek; kdor ni veren, tudi ni naroden, ali vsaj zanesljiva narodnost njegova ni. In ti ljudje hočejo nas kmete učiti, to se pravi, hočejo še svojim lastnim starišem in bratom in sestram vzeti vero, vzeti najdražje, kar imajo menda v zahvalo! Ubogi narod slovenski, ali kupa tvojega trpljenja še ni polna? Toliko je vže prišlo čez te, in trdno si stal kakor Triglav, in naj še pride čez te, ne bojim se, da boš tudi v prihodnje stal kakor skala, ali če se ti bode izpodkopala vera, potem se bodeš rano pogreznil v prepad preteklosti. In to najhuje, kar nas more zadeti, bi naj prišlo čez nas po lastnih otrokih!

Nazadnje še eno misel. Čemu so se visokošolci zbrali? Sami pravijo, kakor je iz poročil posneti, da se organizujejo ter združijo v društvo »Sava«, kojemu je glavni namen, da v počitnicah slovensko ljudstvo poučuje. Poučevati hočejo ljudstvo s predavanji, mladeniči, katerih znanje je še tako nesigurno in pomankljivo, da so sami ob tem izgubili jedino modrost, ki obstoji v tem, da človek neskončnega Boga vedno bolje in bolje spozna ter mu je ponižno podvržen. Dragi mladeniči! Sami se učite, sedaj je čas za to; sedaj še od vas ne terjamo sadu. Bodite marljivi, kolikor vam je moči; pred vsem pa, če vam je res mar, da našemu narodu kedaj koristite, iščite, česar ste izgubili, iščite zopet krščanstva!

Praga. (Katoliški shod.) Glavno češko mesto Praga, katera si s ponosom prisvaja priimek «zlata Praga» kot spomin na davno pretečene slavne dneve, v katerih so se češki kralji in češki plemenitaši res vsi v zlatu v njej lesketali, se še zdaj rada pokazuje v slavnostnem oblačilu. Vršijo se skoro vsako leto v Pragi razne razstave, shodi in slovesnosti, v katerih se vselej kaže narodna zavednost in narodno navdušenje češkega ljudstva. Pa v katoliškem, v verskem oziru vlada v Pragi že od davnih časov neka mlačnost, in neke posledice krivoverskih naukov M. J. Husa se ne dajo tajiti. Tem bolj so razveselila srce vsakega katoličana minoli dnevi katoliškega shoda v Pragi, s katerimi se bo, daj mili Bog, tudi v katoliškem oziru, začela nova doba verskega prebujenja in katoliškega napredka, zlata doba, kakor je bil v zgodovini češki imenovan čas Karla IV., v katerem je še v Pragi vladal

katoliški verski duh. Ta katoliški shod vršil se je v dnevih med 22. in 25. avgustom v Pragi. Bil je to drugi splošni shod češko-slovanskih katoličanov. Vdeležba je bila boljša nego se je dalo pričakovati. Nad tri tisoč katoliških mož in žen izmed vseh stanov je bilo zbranih, iz vseh dežel češke kronovine, iz Češkega, Moravskega in Šlezkega. Se-ve da je bilo zbranih največ duhovnikov okoli svojih prečastitih nadpastirjev. Pa tudi veliko katoliških plemenitašev, profesorjev, veliko učiteljev in učiteljic, kmetov in delavcev je bilo navzočih. Krasen je bil pogled na ogromno, krasno okinčano dvorano na žofinskem otoku, katera je bila zelo napolnjena. V tej dvorani se vršijo navadno samo sijajni plesi in druge zabave in zborovanja.

Tem bolj imenitno se je tistokrat lesketal nad slavnostnim odrom veliki sveti križ, večno zmagovalno znamenje vernih katoličanov. Pod križem je bila ponižno položena kraljeva krona sv. Venčeslava, okoli nje pa kipi svetega očeta in cesarja in tri grbi čeških dežel. Jako pomenljivo je ta kinč odra naznanjal namen shoda: razvneti in utrditi katoliško prepričanje, katoliška načela, in tako povišati ljubezen do svetega očeta in presvitlega cesarja v korist in blagor češkega naroda in avstrijske domovine. Gotovo je to najboljši način obhajati letošnji dvojni jubilej. Med zbranim občinstvom videlo se je že pred otvorjenjem shoda veliko navdušenja, in v slavnostni tihoti čakalo je vse početka. (Dalje prih.)

Od Kapele. Kaj ne, gospod urednik, ljudi, kateri so slovenskega rodu, a se pozneje sramujejo slovenske narodnosti in jezika ter se prištevajo Nemcem, imenuje Vaš list nemškutarje ali nemčurje. Glejte, take ljudi ima tudi Kapela, torej tudi ona ima nemčurje. Pred kratkim so naši nemčurji zopet pokazali, da še živijo. Dne 25. avg. napravilo je nemško učiteljsko društvo iz Radgone izlet k nam v divno Kapelo. V tem bi ne bilo nič napačnega, ako bi se smelo misliti, da je krasota našega kraja izvabila k nam tuj narod iz mestnih zidin. Toda izlet se je izvršil k nam vsled drugega vzroka.

Izletelo je društvo semkaj, ker prebiva tu izdajica naroda. Dotičnik sam dokazuje, da je v istini tak. Evo dokaza. Priredila se je tu narodna veselica, biser veselic, pri koji so se odlikovali s trudom v ljubezni do naroda domači diletanti. Petje in tamburanje je bilo tako, da ga ne najdeš kmalu drugje! Razvedrilo nas je, ko smo slišali, kako so navzoči zastopani narodi o tem sodili rekoč: «Ne bi mislili, da so Slovenci tako mnogostransko izobraženi!» Efekt bil je torej res sijajen! Pa kdo se je odlikoval z nenavzočnostjo? Dva gospoda! Prvi je zgoraj imenovani in drugi njegov petolizec! Ta dva so slovenski stariši v čisto slovenskem kraju slovensko govoriti učili in sedaj? Sedaj, le čuj milo nam slovensko ljudstvo, sedaj se sramujeta svojega naroda in sta, čujte, čujte! nemčurja. Sramujmo se i mi, da jih imamo tukaj. Ali četudi nista bila navzoča, navzoče Slovence bi to malo brigalo. Sedaj pa o priliki prihoda nemškega društva sta še le vzbudila našo pozornost. Povpraševali smo se 25. avgusta popoldne radovedno: «Kaj pa to pomeni, to cviljenje, to vriskanje, to krokanje, to streljanje pri jasnem nebu, ki prihaja iz tistega brega?» Smejali smo se na vse grlo, ko smo v odgovor dobili: «Gospod, kateremu se ni zdelo vredno krajcarja žrtvovati za lastni narod, žrtvuje danes drage volje vino ptujcem in smodnik!»

Zraven njega se je repentacil mladi bahač, njegov petolizec, ki je došel nedavno v Kapelo, koji pa vživa občno preziranje inteligencije kapelske vsled neznačajnosti v občevanju. Oklenil se je sedaj tega gospoda, čez katerega se je sosebnost surovo širokoustil — začetkoma svojega bivanja tukaj. Sedaj pa pri vinu, kojega mu radodarno ta daje, zabavlja ž njim čez svoj narod, čez kolege in bližnje. Prav kakor mlad fantalin! Na

taka djanja in na tako «pokvašenega» človeka sme ponosen biti le oni, kateremu mi poštene, značajni kapelski sorojaki kličemo: Sramujte se!

Vojnik. Dne 30. avg. smo imeli v Vojniku dan krika in nemira. Povod kričanju je dalo otvorjenje nove nemške šole, v kateri se vzreja kuga za celo župnijo. Naj zve tudi širni svet, kako se je to zgodilo. Že na predvečer naredijo bakljado in gredo najprvo k Stallnerju, da ga spravijo s svojim heilanjem spat. To bojda pomeni beseda »heil«. Neka dekla namreč jo je prvokrat slišala in začudeno vprašala: »Zakaj pa kričijo Vojniški nemškutarji vedno haj, haj? Tako jaz pravim, kedar kokoši spat spravljam.« Od Stallnerja gre druhal med divjim krikom nad tržane. In kdo je kričal in svetil z bakljami v pozni noči? Bili so nemški šolarji, ki so zraven strahovito hajlali in ki bi boljše storili, ako bi si sami sebi malo posvetili v svoje temne in prazne glavce. Tako torej Nemci vzgajajo otroke! Šolarje že učijo kričanja, narodnega sovraštva in pa ponočevanja! Kolikokrat se matere jokajo, ker njih otroci, ko zapusté šolo, ponoči ne ostanejo doma, temveč se v slabih tovaršijah klatijo okoli! Glejte v Vojniki se že pa šolarji uče pogubonosnega ponočevanja!

In dalje. Ali Stallner kot župan in poslanec res ne pozna nobene postave, ker je imel popolnoma političen govor v šoli pred otroci? Njegov govor bi bil za kako politično društvo, a ne za šolsko sobano, ker govori o narodnih nasprotnikih in vedno premleva blaženo nemško omiko! Torej v Vojniku se že otrokom v šoli od merodajnih oseb ubija v glavo narodno sovraštvo! Moric, Moric, kako daleč še? In tak govor poslušajo tudi okr. glavar celjski?!

Popoldne pa so vlekli uboge otroke v gozd na hrib k Marijini cerkvi, da bi se otroci tam popolnoma pohujšali in se dejansko naučili nemških kričačev in izdajalskih prusakov pogubonosne nemške omike pod izdajalsko nemško zastavo! Tam so kričali in vpili pijani nemškutarški trški capini, da se je razlegalo daleč okrog. In v tako druhal pridejo zdaj ubogi otroci. Ni čuda, ako med njo popolnoma zdivjajo, kakor se je zgodilo tukaj. Klici: »Heil und Sieg!« so kar gromeli iz hriba. Nekateri so bojda celo pristavljali: »Und die Slovenen auf den Strick.« Slovenem pa se je v jednomer želelo in kličalo: »pereat« t. j. poginejo naj! In tega so se otroci kmalu naučili tako, da so to pesmico zvečer, ko so se vračali iz hriba, na ves glas žvergoleli in da izdajalskega heilanja ni bilo ne konca ne kraja. Heil und Sieg torej že znajo vpiti otroci nemške šole, če jih pa vprašaš po molitvi, vedno modro molčijo.

Pa še druge reči so se godile na gori. Otroci so celo plesali, kar poroča celjska »vahtarca«. Niso pa plesala samo dunajska dekleta, kakor pravi »vahtarčin« dopisun, temveč plesali so tudi vojniški šolarji n. pr. A. T., P. G., A. J., M. Z., itd. Res zgodaj začnejo hoditi vojniški nemški šolarji na ples, ki je prava kuga za mladino! Katehet jim v cerkvi in šoli ples odsvetuje, otroci pa gredo pod učiteljevim nadzorstvom in izpolnijo katehetov opomin s tem, da plešejo! Kam se bomo prišli?!

Dalje gotovo vsak prizna, da je pijančevanje pogubonosno za družine in narode. Pa tudi v tem se že vadijo mlečnozobi šolarji nemške šole! Celjska »vahtarca« sicer pravi, da so otrokom dali nenevarne pijače. Pa najbrž so se natakariji zmotili in niso zajemali iz pravega soda, v katerem je bila nenevarna pijača za otroke. Kajti otroci so bili večinoma vsi pijani ne veselja, temveč vina in piva. Domu grede so merili cesto po celi svoji širokosti ter padali in se valjali v cestnem prahu, da je bilo kaj. Priča tega je razven drugih tudi nek gospod, ki je otroke miril in spravljaj v red, in priča tega so mnogi nemški gostje, ki so se peljali od šolske slovesnosti proti Celju. Tako tedaj je v Voj-

niku postala nemška šola učilnica strasti, mesto da bi blažila srce.

Slovesnost na Marijini gori se je nehala s prusaško izdajsko pesmijo: «Die Wacht am Rhein,» katero so tulili in rjuli, da je bilo kaj. Toliko za danes. Vse to nam kaže, v čem obstoji blažena nemška omika, katero naj razširja Vojniška nemška šola. Narodno sovraštvo, ponočevanje, ples, pijančevanje! Ljubček moj, kaj pa še hočeš več! Slovenski stariši, ki imate svoje otroke na nemški šoli, odprite vendar enkrat svoje oči, in pomislite kaj bode iz Vaših otrok, ko bodo odrasli. Koliko britkih solz Vas bode enkrat stala Vaša kratkovidnost, ko bodo Vaši otroci ponočnjaki, ko bodo Vaši sinovi pijanci in Vaše hčere plesalke, ki bodo hodile po krčmah Vam na žalost, sebi pa v pogubo!

Razne stvari.

Domače.

(Mil. knez in škof) bodo danes 8. sept. maševali in propovedovali v cerkvi čč. šolskih sester v Mariboru.

(Volilski shod.) Za nedeljo 11. septembra t. l. sklicuje državni in deželni poslanec gospod J. Žičkar, volilski shod v Dobrno. To je letos že 20 shod, na katerem poroča marljivi poslanec volilcem o razmerah v državnem in deželnem zboru.

(Iz Ljutomeru.) Konceptni praktikant dr. Stipantschitsch se je preselil od nas v Celje. Da za njim ljutomerski Slovenci ne žalujemo, bo nam vsakdo rad verjel, ako povemo, da sta mu ob slovesu pela slavo znani dr. Namesnigg in učitelj Voller. Na njegovo mesto pride konceptni praktikant Zoffal.

(Slovenecem marenberškega okraja.) Prihodno nedeljo, 18. septembra bo Ciril-Metodova podružnica za marenberško okolico priredila v Vuhredu veselico v proslavo cesarjevega jubileja. Že sedaj opozarjamo vrlo slovensko ljudstvo ob slovensko-nemški meji, da se vdeleži veselice v obilnem številu. A pričakujemo tudi, da se bodo rodoljubi iz drugih krajev odzvali v obilici našemu vabilu. Slovenci, na mejo se je ozirati!

(Zaplenjenje.) Naša zadnja številka je bila zaplenjena zavoljo članka »Gospod Zoff« in zavoljo kratke opombe o gospodu Zoffu med raznimi stvarmi. Nič ne de, mi bomo kar naravnost izročili podatke o postopanju gospoda nasproti slovenskim strankam našemu uplivnemu državnemu poslancu gospodu J. Žičkarju, da on na pristojnem mestu pove, česar mi nismo smeli. Za resnico vseh dogodkov, ki smo jih v članku »Gosp. Zoff« navedli, imamo mnogo zanesljivih prič. Za izvenštajarske čitatelje našega lista še nam je treba opomniti, da je gospod Zoff vodja okrajnega glavarstva v Slovegradcu. Za naše državne poslance pa konstatiramo, da bi Slovenci okrajnega glavarstva slovegraškega postali jako ozlovoljeni, ako bi postal kedaj gospod Zoff njihov okrajni glavar.

(Iz Kamenščaka pri Ljutomeru.) Za novo šolsko poslopje je podaril G. Jožef Slavič posestnik na Kamenščaku, pol pluga zemljišča. S tem činom je naredil konec dolgoletnemu ravs in kavsu med občinami zaradi prostora za to poslopje.

(Svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda.) Od prijateljske strani smo dobili o tej važni zadevi sledeče zanimive vrstice: Svinčnike v korist družbe sv. Cirila in Metoda je izdelala, kakor naznanja njih lastnik, gospod J. Bonač, trgovec v Ljubljani, nemška tvrdka L. C. Hardmuth na Dunaju. Slovenci povdarjamo pri vsaki priliki slovensko vzajemnost v političnem oziru, zato pa moramo tudi poznati slovensko vzajemnost v gospodarskem oziru. Slovenci ljubimo pred vsem česki narod, od katerega pričakujemo, da bo ta narod pred vsemi drugimi

nas zatirane Slovence branil in podpiral. In tu moram pripomniti, da je tvrdka in tovarna za svinčnike L. C. Hardmuth jedna največjih škoditeljev Čehov. L. Hardmuth ima podružnično tovarno v mestu Budejovice. Že dolgo se bojujejo Čehi za to mesto, kjer dozda vlada manjšina nasprotnikov nad Čehi, pa dozda je bilo vse zastoj. Kaj je temu vzrok? Veletržstvo, ki se nahaja v nemških rokah. Ali bi bilo mogoče, da bi mogla n. pr. tvrdka L. Hardmuth v Budejovicah toliko žrtvovati na korist Nemcev v Budejovicah, če ne bi te tvrdke tudi našinci podpirali? Gospod Bonač, kot trgovec, bi bil lahko zvedel, da je v Budejovicah prva narodna češka tovarna za svinčnike, katere izdelki, kakor sem videl, bi gotovo vsakega izmed nas zadovoljili. V Pragi obstoji društvo pod imenom »Narodni podnik«, to je »narodno podjetje«. To društvo ima svoje tovarne, kakor je ista za svinčnike v Budejovicah. To društvo proizvaja vsake vrste svinčnike, peresa, držala, pošne pečate, gumi i. t. d. Ker mislim, da bom ustregel kakšnemu podjetniku, ki bi hotel v korist družbe sv. Cirila in Metoda naše slovensko blago nam ponujati, zato pridenem naslov tega češkega društva: »Národní podnik obchodní a průmyslový v Praze II., Školská ulica 26.« Gospodu Bonaču pa sedaj brzo pokupimo že naročene svinčnike, potem pa zahtevajmo, da nas kmalu razveseli s slovenskimi izdelki!

(Narodna zavednost.) Ruški krajni šolski svet je sklenil v svoji zadnji seji enoglasno slovensko uradovati. Vsa čast vrlim Rušanom! Slovenščina napreduje, nemščina se umika proti g. Pintariču, kjer je bojda: »Das deutsche Viertel.«

(Zlata poroka.) V Špitaliču sta obhajala 5. t. m. Mihael Zidanšek in Terezija Zidanšek, roj. Pajek, zlato poroko. Njih sin je č. g. Jože Zidanšek, profesor bogoslovja v Mariboru. Poročal ju je materin brat, kanonik dr. Jožef Pajek. Še na mnoga leta!

(Iz Št. Petra v savinjski dolini.) Javni shod, ki ga je priredilo »Slov. katol. delavsko društvo v Žalcu« dne 4. t. m. v Št. Petru v savinjski dolini obnesel se je prav izvrstno. Gospod državni poslanec J. Žičkar opisoval nam je na drobno in jako razumljivo delovanje državnega zbora, na kar se mu je izreklo popolno zaupanje. Č. g. J. M. Kržišnik govoril je prav praktično, zakaj in kako da propada kmetski stan. Nadalje je omenil, kako bi se naj kmetu pomagalo. — Ker pa od sedanje vlade nimamo dosti pričakovati, pomagati si moramo sami in sicer, da se združujemo, to je, da si ustanavljamo kmetске zadruge. Če bi tisti denar, ki ga sedaj tuji prekupci in židovi spravljajo v svoj žep, shranili sami, bilo bi nam to v veliko pomoč. Potem ne bi mogli židovi in tuji prekupci se mastiti z našimi piščanci in pečenkami, kakor delajo sedaj. — Poglejmo le sedaj ob trgatvi hmelja. V naši savinjski dolini je vse polno tujih prekupcev. To ne sme več biti, to se mora nehati, in to se tudi prav lahko zgodi, če se združimo, to je da si vstanovimo kmetске zadruge. Na delo toraj! Začeti se mora. Gospod J. Kregar iz Ljubljane govoril je še o združenju krščansko socialnih društev in nas prijazno povabil na dne 17. in 18. t. m. v belo Ljubljano na že znane slavnosti. — Stavile so se tudi resolucije o slovenskem vseučilišču in nadsodišču v Ljubljani ter o podržavljenju policije v Celju. Vse tri resolucije bile so navdušeno vsprejete.

(Iz Šentilja) nam pišejo: Nenevarno lepa je bila zadnja cesarska slavnost naše (šolske) mladine, ki se je vršila 31. avgusta. Mladina je ne bo pozabila svoj živi dan ne. Pa tudi vsem drugim, ki so se je vdeležili, bo ostala v najboljšem spominu. Da se je tako dobro sestavil in izvedel načrt, gre hvala velecenjenemu učiteljstvu. Otroci so mu delali z lepim, vzglednim obnašanjem s petjem in dobrim deklamovanjem vso čast. Za pogoščenje otrok se je zahvaliti župniku Matiji Klemeni, dobrotnici šolske mladine

gospej Mariji Lorber, velespoš. gospej nadučiteljevi, g. Polaku, sestram Šparlovim, kakor vsem drugim dobrotnikom, ki so na ta ali oni način pripomogli, da so se otroci pogostili. Zahvaliti se je slednjič še tudi načelniku prejšnjega šolskega sveta, gosp. Homcu, za njegove prelepe besede, v katerih je razlagal slovensko geslo: «Vse za vero, dom, cesarja!» Vera, rekel je, je naša najboljša tolažnica v vseh težkočah. Prelepi vzgled vestnega izpolnjevanja verskih dolžnostij imamo na svitlem cesarju. Vse za dom! Ljubimo svoj dom! Niti pedi več ne pripustimo tujcu. Vse za cesarja! Slovenci so bili vsaki čas udani svojemu cesarju. Po ljubezni vdanosti nasproti vladarju odlikovali so se tudi v dobi od l. 1848 — 1898. Zato jim ni treba saditi še le hrastov, da bi li pokazali svoje spoštovanje nasproti vladarju.

(Ljutomerski dekan) č. g. Ivan Skuhala, je nevarno obolel. Priporoča se v molitev.

(V Jarenini) je zadnji pondeljek umrl po kratki bolezni vsled pljučnice občespoštovani veleposestnik in dolgoletni cerkveni ključar Janez Gornik v 76. letu svoje starosti. Pokojni je bil blaga duša, goreč kristjan, dober Slovenec, vzgleden hišni gospodar; vsi smo ga srčno ljubili. Cerkev in bližnjemu je veliko dobrega storil. Kot svojega dolgoletnega, zvestega naročnika ga tudi «Slovenski Gospodar» priporoča njegovim znancem in prijateljem v pobožno molitev in mu kliče: «Bil cerkvi vdan in rodu zvest — Si svoje žive dni, — Zato v plačilo naj ti Bog — Nebesa podeli!»

(Smejte se!) Dne 4. t. m. je Koller beri Kolar župan v Hrastju in Moti pri Kapeli dal oznaniti, da bode istega dne popoldne v Hrastju neki nemški potovalni učitelj po nemško poučeval o poljedelstvu. Gospod župan, v Hrastju in Moti o poljedelstvu v nemškem jeziku predavati, bila bi ravno tako velika nespamet, kakor če bi se vam prednašalo o narodni zavesti v kitajskem jeziku!

(Oplotniški nemškutarji) nameravajo 11. sept. pripraviti pri Kunaju svojim privržencem, hlapčonom i lačenbergerjem tudi veselico. Da bo tamkaj vse le v prusaškem duhu, da bodo omilovanja vredni zaslepljenci morali na komando hajlati, kakor se že zdaj nekaj časa učijo, to je itak umevno! Privrženci oplotniških nemčurjev! Le na noge, le naprej po tej poti v pogubo sebi in svojim, dokler vas ne požró prusaški hajlovci!

(Spremembe v redu o. o. kapucinov.) Premešeni so sledeči č. g. gospodje: V Celje: P. Herman Langeršek iz Irdninga; v Wolfsberg: P. Anaklet Walzl kot gvardijan iz Lipnice; v Lipnico: P. Leo Črček postane vikar; P. Kerubin Koller iz Wolfsberga; P. Henrik Putrih iz Gorice; P. Viljem Ebenberger iz Celovca; v Sv. Križ: P. Hijacint Šalomon iz Irdninga; v Murav: P. Gabrijel Bajec iz Lipnice kot vikar; v Celovec: P. Evgen Merše iz Celja; v Knittelfeld: P. Efrem Majcen iz Hartberga; P. Max Zaplata iz Švanberga; v Švanberg: P. Hubert Madlener iz Lipnice; v Gradec: P. Angelus Sattler iz Švanberga kot superior.

(Ogenj.) Iz Vitanja nam pišejo: Pretečeni pondeljek, dne 5. septembra predpoldne je začelo greti gospodarsko poslopje Franca Slemenšeka, po domače Hočnikerja, ob cesti proti Konjicam. Zgorelo je poslopje z vso krmo in z žitom; tudi en vol, vreden 150 gld., je ostal v hlevu in v požaru poginil. Sreča, da je bilo vreme mirno; sicer bi bila v veliki nevarnosti tudi hiša in poslopje soseda spodnjega Adrineka. Vzrok ognja je neznan.

(Za pekovski obrt) je vlada na Štjarskem izdala neko naredbo, s katero določa nedeljski počitek za pekovski pomočnike in vajence. Dosedaj je zakon določal, da naj se onim delavcem pekovskega obrta, ki v nedeljo več nego tri ure delajo, dovoli v tednu jeden prosti dan, 12 ur počitka, kot

nadomestilo ze nedeljsko delo. Ker mojstri in obrtna zbornica s tem niso bili zadovoljni, je cesarsko namestništvo odredilo, da se nedeljski počitek tako uredi, da se ob nedeljah neha pekovsko delo ob 9. zjutraj in začne v ponedeljek zjutraj ob 6. uri, tako, da bi se delalo ob nedeljah k večjem tri ure, od 6. do 9. zjutraj. Seveda ne bo moglo občinstvo potem v ponedeljek zjutraj dobivati svežega peciva. Pa se bo moralo že navaditi.

(Iz Loke pri Novi cerkvi) se nam poroča, da je 9. avgusta tudi po nekaterih tamošnjih vinogradih napravila toča znatno škodo.

(Ljudska omika na Pruskem.) V vasi Bendlewo na Pruskem je 260 otrok, ki bi morali obiskovati šolo. A v resnici jih hodi v šolo samo 160 otrok. Kje pa ostane 100 otrok? Izključeni so iz šole, ker ima vas samo jednega učitelja in ker v šolski «palači» ni prostora za vso deco. Tako je na Pruskem, kamor tako radi škilijo naši Nemci. Prusija ima za vojake na milijone in milijone denarja, a za ljudsko omiko stori vrlo malo.

(Strah.) Po mestu Gorici je bilo zadnje dni govorjenje o strahu na starem pokopališču. Različne vesti so vznemirjale razgrete domišljije. Vsak si je groznejše slikal javkanje, katero se je razlegalo iz sredine pokopališča. Skrivnostni glasovi so se ponavljali. Ljudje so v gručah hodili o polnočnih urah poslušat žalostno javkanje »duha«. Prišla je tudi policija pogledat, kdo vznemirja duhove. Slednjič se je posrečilo »panati« duha in vlovili so na strehi kapelice — sovo.

Društvene.

(Vabilo na občni zbor „Katoliškega tiskovnega društva“.) V smislu § 17. sklicuje odbor «Katol. tiskovnega društva» občni zbor, ki se bo vršil v ponedeljek dne 12. septembra 1898 ob 1/2 11 uri v sobani dijaške kuhinje (v hiši gospe Schraml.) — Če se do 11. ure ne snide po § 17. potrebno število družtvenikov za občni zbor, sklicuje se za 11. uro drugi občni zbor, pri katerem zboruje vsako število družtvenikov.

Maribor, dne 7. septembra 1898.

Odbor.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) je nabral vlč. g. župnik J. pl. Pohl: pri mali veselici 4 gld. 50 kr., pri inštalaciji čast. g. Šobe 8 gld., g. Fr. Rojnik, 3 gld., č. g. Jan. Doberšek, 5 gld., Ant. Veternik, 5 gld., Jožef Zagajšek, 4 gld., Jož. Mihalič, 4 gld., Matija Stoklas, 3 gld., Kaspar Kačičnik, 3 gld., Fr. Hurt, 2 gld. 50 kr.

(V Zgornji Polskavi) se bo v torek 13. septembra obhajala proslava v spomin 50letnega vladanja cesarjevega. Na predvečer bode bakljada in drugi dan slovesno blagoslovljenje nove jubilejne šolske zastave. Popoldan šolska veselica na vrtu načelnika kraj. šolsk. sveta g. Jož. Hojnika.

(Šolska mladina v Jarenini) priredi v sredo dne 14. sept. svojo cesarsko slavnost. Na vspejdu so: slovesna božja služba, pri kateri se bo blagoslovila nova krasna šolska zastava v trajni spomin cesarjevega jubileja, na to šolska slavnost s petjem, glediščno igro in s pogoščenjem otrok. Stariši in prijatelji šolske mladine se uljudno vabijo na to slavnost.

(Iz Majšperga.) «Kmetijsko bralno društvo» priredi v nedeljo, dne 11. septembra veliko ljudsko veselico v zvezi se šolarsko slavnostjo na travniku pri gostilni gosp. Franca Vobnerja po sledečem vspejdu: I. Ob 10. uri slovesna pridiga in sv. maša, pri koji pojo učenci. II. Ob 12. uri obed v gostilni gosp. Vobnerja. III. Po obedu grede učenci k popoldanski službi božji. IV. Ob 3. uri se vrši šolarska slavnost. Učenci prednašajo, pojo in predstavljajo igro: Cesarjeva podoba. V. Po tej slavnosti ljudska veselica. Slavnostni govor, govori naš vrli podpornik in častni ud Franc Jurtela, odvetnik in deželni poslanec v Ptuj. Predstavljali se bodete dve igri: 1. «Kje je meja?» Burka v jednom

dejanju, na prošnjo nekaterih merodajnih oseb k drugemu. 2. «Mutec». Veseloigra v jednom dejanju. Igrate dve godbi. Petje preskrbi domači mešan in moški zbor. Na dnevnem redu sta med drugimi tudi pesni: «Jubilejna kantata» in «Avstrija moja». Vse prijatelje narodnih veselice najljubneje vabimo. Vstopnina 10 kr. Ker so stroški precej veliki, sprejemala se bodo preplačila z največjo hvaležnostjo. Torej na svidenje!

Odbor.

(Bralno društvo na Dobrni) priredi dne 11. septembra veselico v proslavo petdesetletnice svitlega cesarja z navadnim vspejdom in srečkanjem na koncu. K obilni udeležbi vabi odhor.

(Kmetijska zadruga) v Žalcu opozarja vse sadjarje, da določijo vsaj do 10. septembra sadje na razstavo, ki se otvori že 17. sept. Od vsake vrste zadostuje 5 sadov, ki se naj zavijejo v mehki papir ter pošljejo v zaboj ali jerbasu zadrugi v Žalec.

(Na občnem zboru) kmetijskega bralnega društva v Krčevini pri Ptuj dne 28. avgusta je bil za prihodnje društveno leto naslednji odbor izvoljen: Fran Lah, posestnik, predsednik, Silv. Šentjurec, podpredsednik, Anton Majer, tajnik, Fran Dolinšek, blagajnik in knjižničar, č. g. P. Karol Belšak, Jož. Krivec in Jan. Murko, odborniki, Fran Toplak in Fr. Pihler, namestnika. Novi odbor nam je porok, da bo društvo živahno delovalo tudi za naprej v blagor prijazne Krčevine, saj je novo društveno leto pričelo s krasno cesarsko slavnostjo, ki se je najlepše izvršila v ponos in veselje Krčevinarjev. Le vrlo naprej po poti tej!

(Zelo važen shod) kršč. socialnega delavskega društva »Naprej« bode v Celju v »Narodnem Domu« prihodnji torek 13. t. m. Poročali bodo gg.: dr. Matek, Tomažič, dr. Karlovšek, P. Gregorc, Šebat, Antloga, Muršec, Hribar, Kregar, Kržišnik, Rebek.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so od 5. do 25. avgusta 1898 poslali: Iz nabiralnika »Hotel Avstrija« v Šoštanj po g. Rajštru 2 gld. 10 kr. G. Silv. Šentjurec znesek 1 gld. 80 kr., nabran na veselici v gostilni gospe Senekovič-eve na Hajdinu pri Ptuj. Po g. tajniku Ant. Goslarju v Ptuj so poslali člani ondotne »Čitalnice« 8 gld. Slovenski visokošolci v Gradcu 3 gld. Slavna »Posojilnica v Marenbergu« 20 gld. Po č. g. novomašniku Jos. Poplatniku v Veliki Nedelji 142 gld. 50 kr. kot dar č. gg. mariborskih bogoslovcev, mej katerimi so se posebno požrtvovalne pokazali č. gg. prvoletniki. Rajhenburški Harambaša po Harambašici nabranih 10 gld. na družbena finančnega ministra telegram, katerega je poslal omizju, zbranemu povodom nove maše č. g. Ivana Ivanca. Neutrudljivo delavnim nabiralcem hvala in blagim darovalcem slava!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Veselice.) Bralno društvo pri Št. Petru v Gornji Radgoni, pri Malinedelji, šolska mladina na Humu pri Ormožu prirede 11. sept. jubilejne veselice. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici pa bo 11. sept. g. J. Bele predaval o sadjarstvu!

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom iz Kozjega, Čadrama in Sv. Križa nad Mariborom: Došlo nam je prepozno za ta list. Tudi drugim poročevalcem smo morali tokrat mnogokaj skrajšati.

Loterijne številke.

Gradec 3. sept. 1898: 27, 8, 80, 81, 34
Dunaj » » » 30, 90, 4, 11, 32

Fulard-svila 65 kr.

2 do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obzračih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. v najbolj novošegnih tkaninah, barvah in obzračih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Vabilo

k letnemu rednemu občnemu zborovanju „Podružnice sv. Cirila in Metoda“ za Vuhred-Marnberški okraj na dan 18. kmovca t. l. ob 4. uri popoldan v gostilni gospoda Josipa Widmoser-ja v Vuhredu.

Dnevni red:

- Volitev načelstva;
 - poročilo denarničarja;
 - sprejemanje novih udov;
 - razni nasveti.
- Po zborovanju prosta zabava.
Gostje dobro došli!

Naznanilo.

Janez Bosina, bivši c. kr. finančni nadstražnik in vodja, se je z gospo Rozalijo Minisdorfer, pekarico v Ormožu, dne 28. avgusta t. l. poročil.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča
J. Bosina.
V Ormožu, dne 2. sept. 1898.

Podpisani, izurjen za cerkovnika, vojašine prost, želi v kaki župniji izučiti se za orglavca. **Josip Klun**, pošta: Bisan v Dalmaciji — poste rest.

H I S K A R I J A

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, koroške ulice 5, ima najboljše stroje, najnovejše črke in moderne broke ter se priporoča, da napravi vse v nje stroko spadajoče dela, kakor:

Pisma, ovitke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike. Jedilnike, vabila, vsprejemnice.

Zaročna naznanila in pisma, vizitnice in napisnice, Plakate in naznanilne cedulje itd. Diplome za častne srenjčane in ude društev, Parte in žalostinke v najlepši opravi.

Zaloga vseh tiskovin

za župnijske, šolske in občinske urade.

Oznanilo.

Na c. kr. državni gimnaziji v Celju se sprejemajo učenci, ki hočejo na novo vstopiti v pripravnico ali v kateri gimnazijalni razred, dne 16. septembra od 9. do 12. ure.

Od dozdanih dijakov tega zavoda naj se oglašajo oni, katerim je naložena dopolnilna ali pa popravljevalna izkušnja, dne 16. septembra ob osmih, vsi ostali pa dne 17. septembra od 3. do 5. ure.

V Celju, 6. septembra 1898.

Ravnateljstvo.

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,

trgovec v Celju
v „Narodnem domu“
in „pri kroni“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, suho bučno seme, orehe, konoplje, laneno seme, detelno seme, krompir na cele vagone, sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretnino.

Z velespoštovanjem 28-52

Anton P. Kolenc.

Orgljarska služba

v Črešnjah nad Vojnikom je razpisana do 15. oktobra.

Cerkveno predstojništvo v Črešnjah, dne 26. avgusta 1898.

2-2 **Franz Ogrizek**, župnik.

Viničarja

sprejme 1. novembra oskrbnitvo barona Twickelna v Mariboru.

Uljudnej pozornosti * 16-25
* posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod 20.298, Gradec, poste restante.

Službo pomožnega uradnika

odda zadruga „Hranilno in posojilno društvo v Ptuj“.

Služba je provizorična; prva plača 30 gld.; odpoved šest tednov.

Prošnje se sprejemajo do 15. sept. 1898.

Na Ptuj, dne 29. avgusta 1898.

2-2 **Načelstvo.**

Umetno stavbarsko-klesarski obrt Murnikovih naslednikov

Anton Gajser,
lastnik.

v Mariboru
Kaiserstr.-Theatergasse št. 18.
Obstoji že 40 let.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

Priporoča se za izdelovanje klesarskih in kiparskih del, kakor tudi popravil.

Največja zaloga na Spod. Štajarskem

gotovih, novih nagrobnih kamenov iz marmorja, sijanita in granifa. — Marmorne plošče vsake boje in velikosti so vedno v pripravi.

6-14

Postrežba točna. — Cena jako nizka.

Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

J. F. PEYER-a

Kokoschneegg-Allee — Maribor — Hilariusstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa kamnoseška in podobarska dela, kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih nagrobnih kamenov, marmornih plošč vseh barv in vsake velikosti vedno na prodajo.

28-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Phönixova pomada

je bila na razstavi za zdravstvene in bolnikostrežne zadeve v Stuttgartu 1. 1890 odlikovana z medaljo, je priznana kot izvrstna po mnogih zdravnikovih in vsled tisočeri zahvalnih pisem. Ta pomada je edino sedaj obstoječe neškodljivo sredstvo, vsled katerega pri možkih in ženskih lasje silno bujno rastejo, ne izpadajo, ter se takoj odpravijo luskine raz glave. Tudi dobro služi za to, da se moreš koj v mladosti ponašati z brki. Vspeli in neškodljivost se jamči.

Lonček te pomade stane 90 kr. Dobi se po poštnem povzetju, ali pa, če se penar že naprej pošlje.

Naslov: **Hoppe, Dunaj, XV., Pouthongasse 3.** 6-26

Trgovec R. Bračko

v novem poštnem hramu v Ptuj

prodaja in belo in rudečo kislino ali špirtus za jesih 1 steklenico po 15, 25, 50 kr. in 1 gld. Iz 1 litra kisline se naredi po 30 litrov močnega jesiha.

Fino laško olje 1 liter 40, 48, 60, 80 kr.

Domači zasekani špeh 1 kilo 68, 72 kr.

Sladkor v grudi 1 kilo 38 kr.

Kava 1 kilo gld. 1.20 do 2.—

Suha moka 1 kilo 10, 12, 14, 16, 18 kr. itd.

2-3

V najem

se da takoj posestvo „Hamer“ pri Majšpergu ob cesti iz Ptuja v Rogatec na Dravinji.

Njive, travniki in vrt blizo 40 oralov so zraven gospodarskega poslopja in enonadstropne gospodske hiše (grajščinica). Ob cesti je tudi mlin na 3 kolesa in nova žaga (cirkular), ki ima vedno obilno vodne moči.

Žaga in mlin se tudi posebej dasta v najem.

Več pove **konvent oo. minoritov Ptuj.**

Domača tvrdka!

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani,
Wolfve ulice št. 4.

Domača tvrdka!

Prostovoljna zemljiščna dražba

Na prošnjo dedičev po dne 19. avgusta 1897 v Šmarji pri Jelšah umrli c. kr. poštarici in posestnici gospej

Ani Skaza

se bode vršila dne

15. septembra 1898.

ob 9. uri dopoludne pri podpisani c. kr. sodnji prostovoljna dražba zapuščinskih zemljišč vlož. št. 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75 kmeč. obč. Šmarje, vl. št. 92 kmeč. obč. Sv. Tomaž, vlož. št. 163 kmeč. obč. Preloga, vlož. št. 90 kmeč. obč. Sv. Barbara, vlož. št. 64, 65, 67, 68, 69 in 164 kmeč. obč. Ješovec.

Zemljišča merijo 71 Ha. 8 ar., 42 m², so bila sodno cenjena na 43.327 gld. 98 kr. se nahajajo v trgu Šmarje pri Jelšah in v njegovi najbližji okolici.

Poslopja na zemljiščih so v dobrem stanu.

Zemljišča se bodejo prodajala v različnih skupinah, ktera so se napravila po njih naravni legi, ter se bodo prodala le za ali čez cenitveno vrednost.

Kdor hoče dražbati, mora položiti 10% vadij.

Dražbeni pogoji se lahko pogledajo v uradnih urah pri podpisnemu sodišču ter pri zastopniku dedičev gosp. dr. Jos. Georg, odvetniku v Šmarji, kateri daje tudi vsa druga pojasnila.

C. kr. okrajna sodnja v Šmarji, dne 5. avgusta 1898.

G. kr. okr. sodnik:

Mule m. p.

Razpis

nadučiteljske in podučiteljske službe.

Na slovenski dvorazrednici pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu se razpisuje mesto nadučitelja z dohodki II. plač. razreda.

Ob enem se tudi razpisuje mesto podučitelja, oziroma podučiteljice v istem plačilnem razredu, s prostim stanovanjem, potrebno hišno opravo in kurjavo.

Prošnje naj se blagovolijo poslati podpisaneemu vsaj do 24. septembra t. l.

Krajni šolski svet Sv. Duh na O. V. pošta Luče-Leutschach, 31. avg. 1898.

Središče.

V Vidmu 30. avgusta t. l. zbranim č. gg. jubilarantom za brzojavno poslani poklon meni, „svojemu nekdanjemu profesorju“ srčno zahvalo izrekam
M. Sinko.

Zahvala.

Podpisani šolski svet izreka vsem blagodušnim prijateljem šolske mladine, ki so s svojimi prispevki omogočili šolsko veselico v Framu, povodom 50letnice presvitlega cesarja, posebno slavni framski posojilnici za lepo darilo v iznesku 50 kron, častitemu učiteljstvu za veliki trud in za nabiranje prispevkov v iznesku 161 kron, visokočastiti duhovščini za sijajno prireditvev cerkvene slovesnosti, kakor vsem tistim, ki so na jeden ali drugi način pripomogli k tej slovesnosti — iskreno zahvalo in Bog plati!

Krajni šolski svet v Framu, dne 25. avgusta 1898.

Blaž Vešnar, načelnik.

Viničar se sprejme z 1. novembrom pri gorici gospoda Jurca v Halozah. 1-3

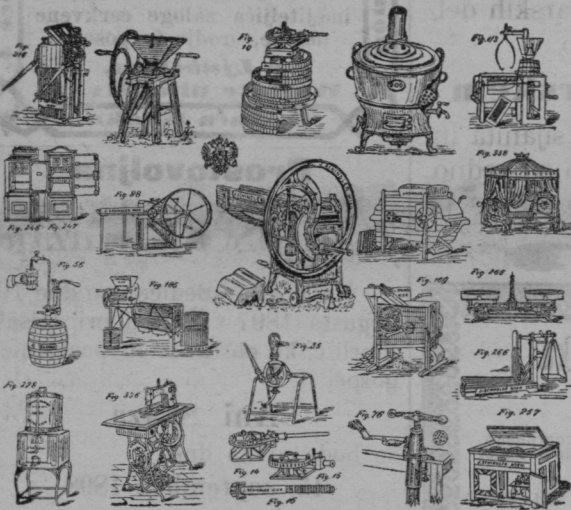
ZAHVALA.

Obitelj Kolarič-eva izreka tem potom pristrčno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ji o smrti preljube matere in soproge

Helene Kolarič

izrazili svoje sožalje ter nepozabno rajno spremili k večnemu počitku. Zlasti se najspoštlivejše zahvaljuje preč. duhovščini, slavnemu središkemu tržkemu zastopu č. gg. pevcem za jih milodoneče petje na domu in popopališču, slavnemu gasilnemu društvu, ter vsem udeležencem za častno spremstvo blage pokojnice do groba. Bog plati!

V Središču, dne 3. septembra 1898.

Janez Schindler,

Dunaj III., Erdbergstr. 12,

pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nabaja več ko 300 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje, kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni krščanski prekupci se iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 12-18 las nik privilegij.

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru izšla je na 176 strani obsegajoča knjižica:

V Marijinem Celju.

Zgodovinske in potopisne črtice.

Spisal in izdal s pridigami, katere je imel v Marijinem Celju, Dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru.
Cena knjižici 30 kr., po pošti 35 kr.

„Slovarček“

jako pripravna knjiga, se nemščine, in

„Anglež“

se angleščine za potrebo naglo in brez učitelja priučiti, dobi se po 55 kr. poštne povsod prosto, pri izdajatelju Jož. Paulin-u v Ljubljani, Marijin trg št. 1., kakor tudi v mnogih knjigarnah. Plačilo naročilo v pisemnih markah pridjati je najpripravneje. 1-5

Kupim vse letnike „Slov. Prijatelja“ od 1856—1882. Pisma pod naslovom: „Predigten, poste restante Marburg, Stadt“.

Sesalke Tehnice

vsakih vrst za domačo in javno rabo, za kmetijstvo, stavbe in obrt.

NOVOST: Po Bower-Barffovih patent-nih inoksidacijskih sesalkih.

inoksidirane sesalke so obvarovane zoper rjo.

Ceniki gratis in franko. W. GARVENS, DUNAJ, { 1. Wallfischgasse 14. 1. Schwarzenbergstrasse 6

Se dobiva v vseh trgovinah s stroji in železom, v tehničnih, vodovodnih in vodnjakeopnih podjetjih itd. Zahtevaj izrečno:

Garvenove inoksidirane sesalke, ozir. Garvenove tehcnice. 17-26

Šoštanj, meseca avgusta 1898.

P. n.

Dovoljujem si uljudno naznaniti, da sem meseca avgusta t. l. odprl svojo

odvetniško pisarno v Šoštanji,

ter da sedaj ondi uradujem.

Z velespoštovanjem

Dr. Fran Mayer.

3-3

Vožnje karte in tovorni listi v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

koncesijovana potovalna pisarna 9

E. Schmarda

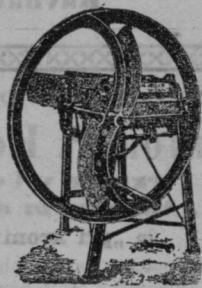
v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje n. l.)

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijerl (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. (Te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč, kakor hidravlične (vodovodne) preše). Slamorenice, se jako lahko gonijo, in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vse poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju, II/2 Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo.

13-20

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati.